

## תקנות הבטיחות בעבודה (גיהות תעסוקתית ובריאות הציבור והעובדים באבק מזיק), התשמ"ד-1984<sup>1</sup>

בתוקף סמכויות שר העבודה והרווחה לפי סעיפים 173 ו-210 לפקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התשל"ל-1970, וסמכויות שר הבריאות לפי סעיף 362 לפקודת בריאות העם, 1940, אנו מתקינים תקנות אלה:

### 1. בתקנות אלה –

הגדרות

(תיקונים:

התשמ"ה, התשמ"ח,  
התשנ"א, התשנ"ו,  
התשנ"ח, התש"ס)

"אבק" – חלקיקים או סיבים מינרליים מוצקים של חומר הפורחים או מרחפים באויר והעשויים לחדור למערכת הנשימה בתהליך השאיפה, והנוצרים בתהליך טבעי, בעיבוד, בטיפול, בשימוש או בכל פעולה אחרת בחומר;

"אבק מזיק" – אבק העלול לגרום למחלות ריאה הידועות בשם פנוימוקוניוזיס או לנוק בריאותי אחר שמקורו בחומר;

"אסבסט" – מינרל טבעי סיבי, לרבות אמוסיט (Amosite), קריזוטיל (Chrysotile), קרוסידוליט (Crocidolite), אנתופיליט (Anthophyllite), טרמוליט (Tremolite), אקטינוליט (Actinolite), וכן כל תערובת המכילה אחד או יותר מהם לרבות אסבסט צמנט;

"סיבי אסבסט" – סיבים של אסבסט שארכם עולה על 5 מיקרון וקטרם קטן מ-3 מיקרון, והיחס בין ארכם לקטרם גדול מ-3;

"טלק" – מינרל טבעי בצורה פתיתית או סיבית;

1. ק"ת 4576, התשמ"ד (12.1.1984), עמ' 722.

תיקונים: ק"ת 4796, התשמ"ה (22.4.1985), עמ' 1157;

ק"ת 5120, התשמ"ח (14.7.1988), עמ' 961;

ק"ת 5302, התשנ"א (25.10.1990), עמ' 133;

ק"ת 5752, התשנ"ו (26.5.1996), עמ' 892 (ת"ט בק"ת התשנ"ו, עמ' 1050 ועמ'

1442);

ק"ת 5887, התשנ"ח (24.3.1998), עמ' 556;

ק"ת 6044, התש"ס (12.7.2000), עמ' 718 (כולל שינוי השם).

"צורן דרחמצני גבישי" – מינרל טבעי לרבות קוורץ (Quartz) קריסטובליט (Crystobalite) טרידימיט (Tridymite) אבן טריפולי (Tripoli) ארמה דיאטומאית (Diatomaceous Earth) וכן כל תערובת המכילה אחד או יותר מהם ולרבות פחם, אפר פחם ובזלת;

"חומר", – אסבסט, סיבי אסבסט, טלק, וצורן דרחמצני גבישי;

"חשיפה משוקללת מרבית מותרת" – הרמה המשוקללת המרבית של אבק מזיק באויר, באזור הנשימה של העובד, אשר עד אליה מותרת חשיפה במשך יום עבודה בן 8 שעות מתוך יממה;

"עובד חשוף לאבק מזיק" – אדם החשוף עקב עבודתו החלקית או המלאה 200 שעות בשנה לפחות, לאבק מזיק באויר ברמה העולה על מחצית החשיפה המשוקללת המרבית המותרת לאסבסט וסיבי אסבסט – על 0.1 סיב/סמ"ק;

"עבודת בניה באסבסט" – לרבות עבודות אחזקה, תיקון, פירוק, הסרה, הריסה, בירוד, ציפוי, הדבקה, הרכבה, שינוע וסילוק פסולת של מבנים, צנרת, דרכים ושבילים המכילים אסבסט בהרכבם;

"עבודה בחשיפה לאבק מזיק" – ייצור, עיבוד, טיפול, ניסור, אחסון, הרכבה, ציפוי, פירוק, ליטוש, חידוש, טלטול, הובלה, שינוע, ניקוי, חריטה, מילוי, הרקה, העמסה, פריקה או שימוש בחומר, הגורמים להיווצרות אבק מזיק שמקורו בחומר לרבות עבודת בניה באסבסט;

"בורק מעבדה" – עובד מעבדה מוסמכת ששר העבודה והרווחה והשר לאיכות הסביבה הסמיכוהו לערוך בדיקות סביבתיות ובדיקות סביבתיות תעסוקתיות של רמת האבק המזיק באויר שחשופים לה עובדים במקום עבודה או הציבור;

"מעבדה מוסמכת" – כל אחת מאלה:

(1) המעבדה לגיהות תעסוקתית של משרד העבודה והרווחה;

(2) מעבדה לבדיקות סביבתיות ולבדיקות סביבתיות תעסוקתיות במקום העבודה ששר העבודה והרווחה והשר לאיכות הסביבה הסמיכו לבצע בדיקות של חשיפה לאבק מזיק;

"ועדה רפואית" – ועדה רפואית ארצית לאבק מזיק שמינה המנהל הכללי של משרד העבודה והרווחה בהסכמת המנהל הכללי של משרד הבריאות ואשר בין חבריה לפחות ארבעה קוראים מוסמכים;

"ועדה טכנית" – ועדה טכנית לאבק מזיק שמינה המנהל ושתפקידה לדון ולהמליץ לפני שר העבודה והרווחה והשר לאיכות הסביבה, באמצעות הועדה הרפואית, לענין ההיבטים הטכניים של עבודה או שימוש בחומר;

"שירות רפואי מוסמך" – כל אחד מאלה:

- (1) (נמחקה);
  - (2) לשכה מחוזית או נפתית של משרד הבריאות;
  - (3) קופת חולים, כמשמעותה בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד–1994;
  - (4) תחנה למניעת מחלות ריאה;
  - (5) מחלקה, יחידה או מכון למחלות ריאה בבית חולים מוכר בארץ;
  - (6) מוסד רפואי, ששר העבודה והרווחה, בהסכמת שר הבריאות, הסמיכו לענין תקנות אלה;
  - (7) הפיקוח הרפואי באגף הפיקוח על העבודה במשרד העבודה והרווחה.
  - (8) המחלקה הרפואית לעובדי המדינה במשרד הבריאות;
- "רופא" – כמשמעותו בפקודת הרופאים [נוסח חדש], התשל"ז–1976;
- "רופא מורשה" – רופא מומחה לרפואה תעסוקתית, וכן רופא של שירות רפואי מוסמך ששר העבודה והרווחה, בהסכמת שר הבריאות, הרשהו לענין תקנות אלה;
- "קורא מוסמך" – רופא בעל בקיאות וידע במחלות הקשורות באבק מזיק, לרבות קריאת צילומי רנטגן של הריאות ופענוחם לפי הסיווג האחרון שהמליץ ארגון העבודה הבינלאומי, ששר העבודה והרווחה בהמלצת הועדה הרפואית ובהסכמת שר הבריאות הסמיכו לענין תקנות אלה;
- "המנהל" – המנהל הכללי של המשרד לאיכות הסביבה יחד עם המנהל הכללי של משרד העבודה והרווחה או מי שהם ביחד מינווהו להיות המנהל לענין תקנות אלה;
- "השרים" – שר העבודה והרווחה והשר לאיכות הסביבה;
- "תקן פליטה" – תקן של פליטת אבק מזיק ממקור נקודתי בפתח היציאה של מיתקן פליטה של אבק מזיק;
- "פסולת רכה" – אבק או שבבים שמקורם חומר, הנשאבים למערכות היניקה, הניקוז והפליטה או הנוצרים תוך כדי עבודה בחומר;
- "פסולת קשה" – פסולת מוצרים או חלקי מוצרים של חומר או אריותיהם;
- "שיווק" – העברה לאחר בכל דרך מדרכי העברה.

2. במפעל או במקום העבודה אשר בו מתבצעת עבודה בחומר תהיה החשיפה המשוקללת המרבית המותרת כמפורט בתוספת הראשונה.

הגבלות לגבי  
החשיפה המותרת  
לאבק מזיק  
(תיקונים: התשמ"ח,  
התשנ"ו, התשנ"ח)

**ועדה רפואית**  
(תיקונים: התשמ"ח,  
התשנ"א, התשנ"ו)

**2.א. תפקידי הועדה הרפואית הם -**

- (1) להמליץ בפני שר העבודה והרווחה והשר לאיכות הסביבה לגבי ההיבטים הגיהותיים והבריאותיים של עבודה ושימוש באבק מזיק ובחומר לעובד ולסביבה;
- (2) לקבוע בהתאם להוראות תקנה 15(ב) ו-15(ד) אבחנה רנטגנטית סופית ואבחנה רפואית סופית לגבי המחלות הנקובות בתקנה 20(א);
- (3) להמליץ בפני שר העבודה והרווחה ושר הבריאות על מינוי רופאים מורשים וקוראים מוסמכים;
- (4) להעביר את החלטות הועדה הטכנית, עם שינויים או בלעדיהם, לשר העבודה והרווחה ולשר לאיכות הסביבה;
- (5) לרכז את כל הידע בארץ לגבי -
  - (א) ההיבטים הגיהותיים והבריאותיים של עבודה ושימוש בחומר ובאבק מזיק, בקשר לבריאות העובד ולבריאות הציבור;
  - (ב) שמות העובדים בפועל החשופים לאבק מזיק, ובמידת האפשר, שמות העובדים לשעבר שהיו חשופים לאבק מזיק ותוצאות הבריאות הרפואיות שלהם;
  - (ג) שמות העובדים החולים באחת או יותר מהמחלות הנזכרות בסעיף 20(א) והאבחנות שנקבעו לגביהן, ובמידת האפשר, שמות העובדים לשעבר אשר חלו כאמור;
- (6) לשמש כמרכז למידע ארצי למשרדי ממשלה ולמוסדות ציבור בענין העבודה או השימוש בחומר ובאבק מזיק, מבחינות גיהותיות ובריאותיות;
- (7) לדון ולהמליץ בכל נושא הקשור לאבק מזיק אשר יוטל עליה על ידי השר לאיכות הסביבה או שר העבודה והרווחה.

**ועדה טכנית**  
(תיקון התשנ"ו)

**2.ב. תפקידי הועדה הטכנית הם:**

- (1) להמליץ בפני השרים לענין -
  - (א) ההיבטים הטכניים של העבודה או השימוש בחומר;
  - (ב) הסמכת מעבדות מוסמכות ובודקי מעבדה;
  - (ג) כל נושא הקשור לחומר ולאבק מזיק שהשרים או המנהל יטילו עליה.
- (2) לאשר שיטות לביצוע הבריאות הסביבתיות והסביבתיות-תעסוקתיות במקום העבודה הנדרשות בתקנות אלה;
- (3) להכין ולהפיץ הנחיות בעניינים אלה:
  - (א) העבודה או שימוש בחומר ובאבק מזיק מבחינה טכנית ומבחינת איכות הסביבה;

(ב) עבודת בניה באסבסט;

(4) לשמש כמרכז למידע לציבור, למשרדי הממשלה ולמוסדות ציבור בענין העבודה או השימוש בחומר ובאבק מזיק מבחינה טכנית ומבחינת איכות הסביבה.

3. איסור עבודת נוער (א) נער לא יועבר בחומר.

(ב) בתקנה זו, "נער" – מי שטרם מלאו לו 18 שנים.

4. במקום עבודה וכן במבנה או באתר, שמתבצעת בו עבודה בחומר או עבודת בניה באסבסט, על המעביד או בעל מקום העבודה, המבנה או האתר –

נקיטת אמצעי  
זהירות  
(תיקונים: התשנ"ו,  
התש"ס)

(1) להתקין ולקיים, להנחת דעתו של מפקח עבודה אזורי, אמצעי יניקה, ניקוז ופליטה טובים ויעילים, סמוך ככל האפשר למקום הימצאותו של האבק המזיק וכן להתקין ולקיים תנאי איוורור טובים בכל מקומות העבודה והשהיה של העובדים החשופים לאבק מזיק, באופן שהחשיפה המשוקללת המרבית המותרת באויר תהיה נמוכה מהערכים שנקבעו בתוספת הראשונה;

(2) לדאוג לכך שאבק מזיק הנפלט מאמצעי הניקוז והפליטה ייאסף במערכות סגורות וייקלט במאגרים ובמיכלים מרכזיים אטומים, באופן שלא יגרמו נזק לבריאות העובדים או הציבור;

(3) לדאוג לסילוק מיידי של פסולת רכה ופסולת קשה בדרך שתמנע נזק אפשרי לבריאות העובדים או הציבור.

5. (א) המעביד יספק לכל עובד בעבודה בחשיפה לאבק מזיק, ציוד מגן אישי מתאים לרבות בגדי מגן, כפפות מגן, משקפי מגן, נעלי מגן וכיסוי לראש, והעובד חייב להשתמש בהם.

ציוד מגן אישי  
(תיקון התש"ס)

(ב) במצבים שבהם עלול אדם, העובד בעבודה בחשיפה לאבק מזיק להיות חשוף לריכוזים חריגים של אבק מזיק, הגבוהים מהרמה שנקבעה בתוספת הראשונה, יספק המעביד לעובדים ציוד מגן אישי יעיל ובאיכות טובה המתאים לסוג העבודה הייחודית, לרבות מסכת נשימה המצוידת במסנן נשימה מתאים המונע חדירת אבק מזיק לדרכי הנשימה או מחוברת לאספקת אוויר (להלן – מסכת נשימה), והעובד חייב להשתמש בו; אין באספקת מסכת נשימה כדי לשחרר את המעביד מן החובה לשמור על תנאים סביבתיים תעסוקתיים נאותים במפעל ולהקטין את רמות האבק המזיק אל מתחת לערכים הקבועים בתוספת הראשונה.

6. (א) לא יעבור עובד בחומר אלא אם כן הוא לובש בגדים המיועדים אך ורק לעבודה, לרבות נעלים וגרביים; בתום יום העבודה יסיר העובד מעליו את כל הבגדים האמורים וישאירם בתחום המפעל, במלתחות המיועדות לכך.
- (ב) לא יוציא עובד בגדי עבודה, בגדי מגן וציוד מגן אישי משטח המפעל או ממקום העבודה.
- (ג) המעביד ידאג לכיבוס וניקוי של בגדי עבודה ובגדי המגן של העובדים, כמרוכז, במפעל או במקום העבודה; מפקה עבודה אזורי רשאי לאשר מקום כביסה וניקוי מרוכז אחר.
7. לא ינקה אדם בעזרת זרם אויר רחוס, בגדי עבודה, ציוד מגן אישי, מכונות, שולחנות עבודה, רצפות, קירות וכל חפץ או מקום במפעל או במקום העבודה;
- פעולות ניקוי כאמור יבוצעו אך ורק בעזרת שואבי אבק ומערכות ניקה מתאימים.
8. (א) לא יאכל אדם, לא ישתה ולא יעשן במקום שבו מתבצעת עבודה בחומר.
- (ב) המעביד יקבע חדרים מיוחדים לאכילה ולשתיה, שיהיו רחוקים ככל האפשר ממקומות העבודה בחומר; העובדים יכנסו לחדר האוכל לאחר שניקו בעזרת שואבי אבק את בגדי העבודה שהם לובשים.
- (ג) המעביד, בשיתוף עם נציגות העובדים וועדת הבטיחות שבמפעל, יארגן הדרכה מתאימה לכל העובדים לגבי נזק בריאות הנגרם מעישון יחד עם עבודה בחומר ויעודד אותם לגמילה מעישון, בעזרת הלשכה המחוזית או הנפתית של משרד הבריאות; דיווח על ביצוע הפעולות לגמילה מעישון יישלח לוועדה הרפואית.
9. (א) במקום עבודה בחומר יתקין המעביד מלתחות כפולות, ויספק סבון ומגבות אישיות לכל עובד, וכן יתקין מקלחות עם מים חמים במספר נאות, כפי שיוורה מפקה העבודה האזורי.
- (ב) המלתחות והמקלחות ימוקמו קרוב ככל האפשר לאזור הכניסה למפעל, ורחוק ככל האפשר ממקומות העבודה בחומר.
- (ג) המעביד ידאג בקביעות לנקיון, לחיטוי, לצביעה ולאחזקה תקינה של המלתחות, המקלחות, והנוחיות הסניטריות.
10. המעביד ידריך את העובדים בחומר, בכתב ובעל־פה, לגבי סיכוני הבטיחות, הגיהות והבריאות הנוגעים לעבודה בחומר, בזמן הקבלה לעבודה וכן אחת לשנה לפחות; המעביד יודא שכל עובד הבין את הנושא שהודרך בו.

בגדי מגן ובגדי עבודה (תיקון התש"ס)

איסור השימוש באויר רחוס לביצוע פעולות נקיון

גיהות אישית

אמצעי גיהות בלתיים

חובת הדרכה

11. (א) לא יטלטל אדם ולא יאחסן חומר אלא באמצעים בטוחים בתוך כלים מתאימים וכן יסלק מיד כלי שהתגלה כי הוא פגום.
- חובת איחסון ושילוט מתאים
- (ב) בכל מקום שבו מתבצעת עבודה באסבסט, או בסיבי אסבסט, חייב המעביד בשילוט בעברית של אזהרה קריאה ובוטלסת לעיין ושאינה ניתנת למחיקה בנוסח הבא:
- "זהירות – אבק מזיק הימנע מיצירת אבק שאיפת אבק מזיק עלולה לגרום לנזק בריאות המור עישון מחמיר את נזק הבריאות העוברים הייבים להתרחק ולהחליף את בגדי העבודה לפני היציאה מהמפעל אסור להוציא בגדי עבודה מהמפעל העוברים הייבים לעבור בדיקה רפואית תקופתית אצל שירות רפואי מוסמך".
12. לא ישווק אדם אסבסט או סיבי אסבסט ולא ייבאם אלא באריזות אטומות הרפועמיות וסגורות הנושאות תוית אזהרה בעברית בנוסח הבא:
- תנאים לשיווק אסבסט
- "זהירות – אבק מזיק הימנע מיצירת אבק שאיפת אבק מזיק עלולה לגרום לנזק בריאות המור".
13. לא ישווק אדם מוצר המכיל אסבסט אלא אם כן מופיעה עליו אזהרה בעברית, באותיות ברורות וקריאות שאינן ניתנות למחיקה או להסרה, בנוסח הבא:
- חובת סימון מוצר אסבסט
- "זהירות, מכיל אסבסט עבודה עם החומר עלולה לגרום אבק מזיק לבריאות".
14. (א) לא יתחיל אדם בעבודה בכל מקום שבו עובדים בחומר אלא אם כן עבר בדיקה רפואית ראשונית, תוך שלושה חדשים שקדמו לתחילת העבודה, בידי רופא מורשה שקבע את התאמתו לעבודה בחומר.
- חובת בדיקות רפואיות (תיקונים): התשמ"ח, התשנ"ו, התשנ"ח, התשנ"ט
- (ב) לא יועסק אדם כעובד חשוף לאבק מזיק אלא אם כן עבר בדיקה רפואית חוזרת בידי רופא מורשה, שיקבע את המשך התאמתו לעבוד בעבודה בחשיפה לאבק מזיק; בדיקה רפואית חוזרת תבוצע –
- (1) באדם שגילו פחות מ-40 שנים –
- (א) הבדיקה החוזרת הראשונה –
- 3 שנים לאחר הבדיקה הראשונית והיא תכלול את הבדיקות המנויות בתקנה 15(א), למעט צילום רנטגן של הריאות אשר יבוצע 5 שנים לאחר הבדיקה הראשונית;
- (ב) בדיקה חוזרת שניה ואילך –
- שנתיים לאחר הבדיקה שקדמה לה והיא תכלול את הבדיקות המנויות בתקנה 15(א), למעט צילום רנטגן של הריאות, אשר יבוצע 3 שנים לאחר הצילום שקדם לו;

(2) באדם שגילו למעלה מ־40 שנים או שעבר כעובד חשוף לאבק מזיק למעלה מ־10 שנים –

(א) הבדיקה החוזרת הראשונה –

שנתיים לאחר הבדיקה הראשונה, והיא תכלול את כל הבדיקות המנויות בתקנה 15(א);

(ב) בדיקה חוזרת שניה ואילך –

שנתיים לאחר הבדיקה שקדמה לה, והיא תכלול את כל הבדיקות המנויות בתקנה 15(א).

(ג) נעדר עובד מן העבודה למעלה מחדשיים בשל מחלה ריאתית ממושכת, לא יועסק כעובד חשוף לאבק מזיק אלא אם כן עבר בדיקה רפואית חוזרת נוספת בידי רופא מורשה שיקבע את המשך התאמתו לעבוד בחשיפה לאבק מזיק.

(ד) רופא מורשה ומפקח עבודה שהוא רופא יכולים להורות על ביצוע הבדיקות, לגבי עובד חשוף לאבק מזיק, בתאריכים מוקדמים יותר.

(ה) (1) הפסיק עובד החשוף לאבק מזיק לעבוד בעבודה בחשיפה לאבק מזיק שמקורו אסבסט (להלן – עובר לשעבר), יודיע לו מעבידו כי עליו לעבוד בדיקות מעקב רפואיות בידי רופא מורשה משירות רפואי מוסמך, אחת לכל שלוש שנים;

(2) המעביד יעביר לרופא המחוזי של משרד הבריאות את כל הפרטים המזהים של העובד לשעבר ותקופת עבודתו, וכן יעזור באיתור העובד לשעבר לצורך ביצוע בדיקות המעקב;

(3) השירות הרפואי המוסמך יזמין את העובד, בהודעה בכתב שתישלח בדואר רשום, וימלא כרטיס בדיקות רפואיות, כאמור בתקנה 17 לכל אדם הנבדק על ידו שהעתק שלו יישלח לוועדה הרפואית;

(4) (נמחקה);

(5) הוראות פסקאות (1) עד (3) יחולו גם על מעביד במפעל שבו עברו באבק מזיק שמקורו באסבסט ושנסגר מכל סיבה שהיא, וכן על שירות רפואי מוסמך.

(ו) רופא מורשה ורופא מחוז של משרד הבריאות רשאים, בהסכמת הוועדה הרפואית, להורות על ביצוע בדיקות המעקב במועדים שונים מן הקבוע בתקנת משנה (ה).

(ז) התחיל אדם לעבוד באבק מזיק, ימסור שירות רפואי מוסמך לוועדה הרפואית את שם העובד, מענו ומספר תעודת הזהות שלו וכן כל מידע נוסף שנדרש על ידי הוועדה.

(ח) לא הופיע עובד לבדיקות רפואיות חוזרות במועד שנקבע לו, ישלח השירות הרפואי המוסמך הודעה על כך למעביד והעתק ממנה למפקח העבודה האזורי.



(ט) שירות רפואי מוסמך ישלח לוועדה הרפואית, אחת לשנה לפחות, רשימה של העובדים החשופים לאבק מזיק אשר הוא ברק, לרכות מספרי תעודות הזהות שלהם ומענם, וכל מידע נוסף שדרשה הוועדה הרפואית.

15. (א) כל בדיקה רפואית מן המנויות לעיל בתקנה 14 תכלול לפחות את אלה:
- (1) אנמנוזה רפואית כללית ומקצועית;
  - (2) בדיקה קלינית כללית;
  - (3) בדיקת תמונת דם ושתן כללית – בבדיקה הרפואית הראשונית בלבד;
  - (4) צילום רנטגן של הריאות, בגודל של 35x45 ס"מ לפחות;
  - (5) בדיקת תפקודי ריאה שתכלול לפחות  $FEV_1$  FVC והיחס  $FEV_1/FVC$  וכן מדידות ועקומה של Flow Volume;
  - (6) כל בדיקה קלינית או מעבדתית נוספת הנראית לרופא המורשה דרושה.

היקף הבדיקה  
הרפואית  
(תיקונים: התשמ"ח,  
התשנ"ו, התשנ"ח)

(ב) תצלום הרנטגן ייקרא לפחות בידי קורא מוסמך אחד; אם לדעת הקורא המוסמך בתצלום הרנטגן קיים ממצא של אבחנה רנטגנית לגבי אחת המחלות כאמור בתקנה 20(א), יקראו את התצלום שלושה קוראים מוסמכים שיקבעו את האבחנה הרנטגנית. הקוראים המוסמכים יעבירו את התיק הרפואי יחד עם תצלום הרנטגן לוועדה הרפואית בתום פעולתם. היו חילוקי דעות ביניהם, תקבע את האבחנה הרנטגנית הוועדה הרפואית, ולענין זה הקוראים המוסמכים יעבירו אליה את התיק הרפואי יחד עם תצלום הרנטגן.

- (ג) האבחנה הרפואית תיקבע בידי רופאים מורשים משירות רפואי מוסמך.
- (ד) שירות רפואי מוסמך ועובד חשוף לאבק מזיק, רשאים לבקש דיון בוועדה הרפואית.

16. נקבעה אבחנה רפואית כאמור בתקנה 20(א), ימסור על כך השירות הרפואי המוסמך לוועדה הרפואית, למוסד לביטוח לאומי ולמפקח העבודה האזורי, בציון שמו המלא של האדם שנפגע במחלה הקשורה בחומר, מספר הזהות שלו, גילו, מקום עבודתו, תהליך העבודה ומשך תקופת עבודתו בחשיפה לאבק מזיק.

אבחנה רפואית

17. (א) שירות רפואי מוסמך ינהל, לגבי עובד בעבודה בחשיפה לאבק מזיק, כרטיס בדיקות רפואיות שבו יירשמו הפרטים האישיים המזהים של הנבדק, לרכות שמו המלא, שם אביו, מספר הזהות שלו ומענו האישי, וכן הפרטים הבאים:

כרטיס בדיקות  
רפואיות  
(תיקון התש"ס)

- (1) התאריך שבו נערכה הבדיקה הרפואית;

- (2) שם המעביד ומען מקום העבודה;
- (3) תיאור העבודה של הנבדק אשר בקשר אליה נערכה הבדיקה הרפואית;
- (4) ממצאי הבדיקות הרפואיות הקליניות והמעבדתיות;
- (5) האבחנה הרפואית שנקבעה;
- (6) חוות דעתו של הרופא המורשה שבדק אותו על התאמתו או אי התאמתו של הנבדק להמשיך בעבודה באבק מזיק;
- (7) המועד שנקבע לבדיקה הרפואית הבאה, לרבות מועד מוקדם מזה שנקבע לפי תקנה 14(ד);
- (8) חתימתו של הרופא המורשה הבודק.

(ב) השירות הרפואי המוסמך ישמור את כרטיסי הבדיקות הרפואיות ואת צילומי הרנטגן של הריאות 30 שנים לפחות לאחר שהפסיק האדם את עבודתו בחשיפה לאבק מזיק.

18. (א) שירות רפואי מוסמך ינפיק לכל עובד בעבודה בחשיפה לאבק מזיק, שהוא בודק בהתאם לתקנות אלה, פנקס בריאות שבו ירשום את הפרטים שצויינו בתוספת השניה; הוצא לעובד פנקס בריאות לפי חיקוק אחר יירשמו הפרטים האמורים בפנקס שהוצא לעובד לראשונה, וייכללו בו תוצאות הבדיקות הרפואיות והאבחנות השונות של העובד.

**פנקס בריאות**  
(תיקון התשנ"ו)

(ב) השירות הרפואי המוסמך ימסור את פנקס הבריאות למעבידו של עובד כאמור, אשר יחזיקו במקום העבודה כל עוד הוא עובד אצלו; נסגר המפעל או הפסיק העובד בעבודה האמורה לעבוד אצלו, יחזיר המעביד את הפנקס לידי השירות הרפואי המוסמך שערך את הבדיקה הרפואית האחרונה.

(ג) המעביד ימסור את פנקס הבריאות לשירות הרפואי המוסמך, כל אימת שהשירות יזקק לפנקס לשם עריכת בדיקה רפואית ורישום תוצאותיה לפי תקנות אלה; הפנקס יחזור למעביד לאחר שנעשו בו הרישומים הדרושים.

(ד) רופא של שירות רפואי מוסמך יביא לידיעתו של העובד שנבדק על ידו, את מצב בריאותו, בדרך ובאופן שיקבע.

19. (א) הבדיקות הרפואיות לגבי עובד חשוף לאבק מזיק, לפי תקנה 15, ייערכו על פי פניית המעביד, בימים ובמועדים שקבע השירות הרפואי המוסמך.

**הזמנה לבדיקה**  
**רפואית**

(ב) עובד כאמור יתייצב, לצורך עריכת הבדיקות הרפואיות לפי תקנות אלה, בשירות הרפואי המוסמך בימים ובמועדים שנקבעו לו.

20. (א) יראו עובד כמי שאינו מתאים להתחיל בעבודה בחשיפה לאבק מזיק או להמשיך עבודה כאמור אם נמצא אצלו אחד מאלה:

אי התאמה לעבוד  
באבק מזיק  
(תיקון התש"ס)

(1) אסבסטוזיס (אמיינתית), טלקוזיס או סיליקוזיס (צורנית), על פי הסיווג המקובל האחרון של ארגון העבודה הבינלאומי;

(2) סרטן הריאות בכל הדרגות;

(3) מזותליומה, לרבות של קרום הריאות, של קרום הבטן או של קרום הלב;

(4) כל מחלה אחרת הנגרמת על ידי אסבסט, טלק, או צורן דו-חמצני גבישי;

(5) מחלת ריאות כרונית כלשהי, וכן הגבלה ניכרת בתפקודי הריאות, הנובעות מסיבה כלשהי.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי רופא מורשה או מפקח עבודה שהוא רופא, להורות אחרת, ובלבד שהוראתו תינתן בכתב ובחתימת ידו, תוך התחשבות בגילו של העובד, באפשרויות תעסוקה חליפיות וברצונו של העובד שהובע בכתב.

21. (א) קבע הרופא המורשה הבודק אי התאמתו של אדם לעבודה בחשיפה לאבק מזיק או להמשיך עבודה כאמור, ימסור השירות הרפואי המוסמך הודעה מיוחדת על כך למפקח העבודה האזורי תוך 10 ימים מיום מתן חוות דעתו של הרופא המורשה הבודק, ובה פרטים מזהים של הנבדק, גילו, מקום העבודה או המפעל, משך תקופת עבודתו באבק מזיק, תוצאות הבדיקה הרפואית, ומסקנותיו; העתק ההודעה האמורה יישלח גם לוועדה הרפואית.

הודעה למפקח על  
אי התאמת העובד

(ב) קיבל מפקח העבודה האזורי הודעה בהתאם לתקנת משנה (א) ישלח למעביד התראה ברואר רשום ובה פירוט חובותיו בענין איסור העברת העובד; העתק מההתראה יישלח ללשכת שירות התעסוקה, למוסד לביטוח לאומי, לשירות הרפואי המוסמך, ולנציגות העובדים המייצגת את העובד.

22. מעביד שקיבל התראה לגבי אי התאמת עובד לעבודה בחשיפה לאבק מזיק, יחדל להעסיקו תוך שבוע ימים ויפעל לגביו בהתאם להוראות שקיבל ממפקח העבודה האזורי.

איסור העסקה  
אחרי קבלת  
התראה

23. לא יתחילו במקום עבודה או במפעל לעבוד בחומר אלא אם כן נמסרה על כך הודעה מוקדמת בכתב למפקח עבודה אזורי, 3 חדשים לפחות מראש, תוך ציון סוג החומר, השימוש בו ותהליך העבודה.

חובת הודעה על  
עבודה באבק מזיק

**חובת עריכת  
בדיקות סביבתיות  
(תיקונים: התשנ"ו,  
התשנ"ח, התש"ס)**

24. (א) במפעל או במקום עבודה אשר בו עובדים בחומר יערוך המעביד, בדיקות סביבתיות תעסוקתיות תקופתיות של ריכוז האבק המזיק באויר באיזור הנשימה של העובדים, על ידי בודק מעבדה, בתכיפות של אחת ל-6 חדשים לפחות, אלא אם כן יורה מפקח עבודה אזורי על תכיפות אחרת. הבדיקות יבוצעו בשיטת בדיקה שאישרה הועדה הטכנית.

(ב) המעביד ירשום את תוצאות הבדיקות הסביבתיות התעסוקתיות האמורות ביומן מעקב, בציון התאריך, השעה ומקום הדגימה; יומן המעקב ייצא תמיד במקום העבודה ולא יבוער 30 שנים לפחות מיום הרישום האחרון בו.

(ג) המעביד ישלח העתק מתוצאות הבדיקות הסביבתיות התעסוקתיות האמורות למפקח עבודה אזורי, ליושב ראש הועדה הטכנית ולשירות הרפואי המוסמך, אחת ל-6 חדשים לפחות; העתקים אלה יישמרו ולא יבוערו 30 שנים לפחות מיום הרישום האחרון; התוצאות יובאו גם לידיעת העובדים.

(ד) המעביד או בעל מקום העבודה וכן בעל המבנה או האתר שבו מתבצעת עבודת בניה באסבסט, או עבודה באסבסט פריך, יערוך אחת לשנה, או לפי דרישת הועדה הטכנית, בדיקות סביבתיות של ריכוז אסבסט באוויר סביב המפעל, מקום העבודה באסבסט, המבנה או האתר, בשיטת בדיקה שאישרה הועדה הטכנית.

(ה) מעבדה מוסמכת תשמור על תוצאות הבדיקות הסביבתיות והסביבתיות תעסוקתיות שביצעה לפי תקנות אלה במשך 30 שנים לפחות מיום ביצוען; המעבדה תשלח העתק מתוצאות הבדיקות, עם קבלתן, למפקח עבודה אזורי וליושב ראש הועדה הטכנית.

25. במפעל או במקום עבודה אשר בו עובדים באסבסט או במוצריה, על המעביד, בלי לגרוע מחובותיו לפי תקנה 4 -

**אמצעי יניקה  
וסיילוק פסולת של  
אסבסט  
(תיקון התשנ"א)**

(1) להתקין ולקיים אמצעי יניקה וכן מינדפים טובים ויעילים, במקומות העבודה השונים בהם עובדים, מעבדים או משתמשים באסבסט או במוצרי אסבסט;

(2) לדאוג לסיילוק המידי של הפסולת הרכה והפסולת הקשה של האסבסט, באופן שלא תגרום נזק לבריאות עובד או לבריאות הציבור; המנהל הכללי של המשרד לאיכות הסביבה, או מי שהוא הסמיכו לכך, רשאי לתת הוראות בדבר דרכי הסיילוק, אופן הסיילוק ומקום הסיילוק; הועדה הטכנית תמליץ על אפשרויות של שימוש בפסולת האסבסט.

26. לא ינהל אדם ולא יחזיק מפעל שבו עובדים, מעבדים, או משתמשים באסבסט או במוצרי אסבסט, אלא אם כן ריכוז האבק הנפלט יהיה נמוך מתקן הפליטה כמפורט להלן:

**תקן פליטה של אבק  
אסבסט  
(תיקון התשמ"ח)**

(1) במפעלים בהם העבודה באסבסט או במוצרי אסבסט היא רציפה או בלתי רציפה, יערוך המעביד בדיקה של "ניטור אבק אסבסט הנראה לעין", אחת לשבוע, על פי התקן האמריקאי האחרון של E.P.A. Environmental Protection Agency או בשיטה אחרת שתאושר על ידי הועדה הטכנית על ידי מעבדה מוסמכת לבדיקות אבק מזיק;

(2) במפעלים בהם העבודה באסבסט או במוצריה היא רציפה, יבצע המעביד בדיקה לקביעת ריכוז אבק האסבסט הנפלט בהתאם לתקן הפליטה לפחות אחת לשנה; הרמה המרבית של אסבסט במטר מעוקב של אויר נפלט לא תעלה על 0.1 מיליגרם. הבדיקה האמורה תתבצע במעבדה מוסמכת לבדיקות אבק מזיק.

27. המנהל, בהתייעצות עם המנהל הכללי של משרד הבריאות, יכין תכנית הדרכה בכתב, בעל-פה או בדרך אחרת שיקבעו, עבור האוכלוסייה החשופה לאסבסט, לגבי סיכונים גיהות ובריאות כתוצאה מחשיפה לאסבסט, לרבות הצורך בגמילה מעישון.

תכנית הדרכה  
(תיקון התשנ"א)

28. לא ייצר אדם אסבסט, לא ייבא, לא ישווק ולא ישתמש בו בפעולה מפעולות אלה:

איסור השימוש  
באסבסט  
(תיקונים: התשמ"ח,  
התשנ"א, התשנ"ו)

(1) התזה, ריסוס, מריחה, בידוד, ציפוי או תהליך דומה אחר;

(2) ריצוף, סלילת דרכים, סיתות או גריסה, למעט גריסה הנעשית במפעל בעל רשיון תקף לפי כל דין;

(3) סינון גזים ואויר, למעט סינון המתבצע בטמפרטורות שמעל 340 מעלות צלסיוס;

(4) ליטוש והשחזה, חידוש והתאמה, הרכבה של רפידות בלמים ומצמדים, למעט לגבי רכב מנועי ומכונות שאישרה לכך הועדה הטכנית.

29. (א) לא ייצר אדם, לא ייבא, לא ישווק ולא ישתמש במוצרי אסבסט לרבות מוצרי נוי, עציצים, אדניות, מצמדים ורפידות בלמים וכן מוצרי טקסטיל המכילים אסבסט זולת סוגי המוצרים המפורטים בתוספת השלישית.

איסור ייצור, שיווק  
ושימוש  
(תיקונים: התשמ"ח,  
התשנ"א, התשנ"ו,  
התשנ"ח, התש"ס)

(ב) לא יעבוד אדם בטלק סיבי אלא בטלק פתיתי בלבד.

(ג) לא יעבוד אדם בצורך דוחמצני גבישי שתכולתו במשקל עולה על 3%, בתהליך של ניקוי בהתות חול, אלא אם כן קיבל היתר מיוחד ממפקח עבודה אזורי.

(ד) לא ייצר אדם, לא ייבא ולא ישווק אסבסט מסוג קרוסידולייט (אסבסט כחול), ומסוג אמוסייט (אסבסט חום) ולא ישתמש בהם.

(ה) לא יבצע אדם עבודת בניה באסבסט אלא באישור הועדה הטכנית.

המסמך הוכן עבור משרד הבריאות ע"י הוצאת הלכות. כל הזכויות שמורות להוצאת הלכות בע"מ

- (תיקון התשנ"ו) 30. (בוטלה).
- ביטול 31. בטלות -
- (1) תקנות הבטיחות בעבודה (בדיקות רפואיות של עובדים באבק אסבסט, טלק וצורן), התשכ"ד-1964;
- (2) תקנות הבטיחות בעבודה (הגבלות בהתזת אסבסט), התשל"ח - 1978.

### תוספת ראשונה

(תקנה 2)

(תיקונים: התשמ"ח, התשנ"א, התשנ"ו, התשנ"ח, התש"ס)

ערכים של רמה מרבית תעסוקתית מותרת של אבק מזיק:

הגורם המזיק	חשיפה משוקללת מרבית מותרת ל-8 שעות
א. אסבסט לכל סוגיו	0.2 סיב/סמ"ק אויר
ב. טלק (פתיתי ללא סיבים) -	
1. אבק ברינשימה לריאות	2 מ"ג/מ <sup>3</sup> אויר
2. אבק כללי מרחף	4 מ"ג/מ <sup>3</sup> אויר
ג. צורן דו-חמצני גבישי SiO <sub>2</sub>	
1. אבק ברינשימה לריאות (קטן)	0.1 מ"ג/מ <sup>3</sup>
2. אבק כללי מרחף	0.3 מ"ג/מ <sup>3</sup>

### תוספת שניה

(תקנה 18א)

הרישום בפנקס הבריאות:

1. מדור לזיהוי העובד (לרישום על ידי השירות הרפואי המוסמך):
  - א. שם המשפחה ושם פרטי;
  - ב. שם האב;
  - ג. מספר הזהות;
  - ד. תאריך הלידה;
  - ה. שם השירות הרפואי המוסמך שנתן את הפנקס;
  - ו. תאריך מתן הפנקס.

המסמך הוכן עבור משרד הבריאות ע"י הוצאת הלכות. כל הזכויות שמורות להוצאת הלכות בע"מ

2. **מדור המעבידים (לרישום בידי המעביד):**
- שם המעביד ומקום העבודה או המפעל;
  - תיאור עבודת העובד – ואם הועבר לעבודה חדשה שאינה עבודה ארעית תיאור עבודה זו, וכן תאריך תחילת כל עבודה כאמור;
  - תאריך סיום העבודה שנרשמה בהתאם לפסקה (ב);
  - חתימת המעביד והחותמת שלו.
3. **מדור הבדיקות הרפואיות (לרישום בידי הרופא המורשה):**
- תאריך כל בדיקה ומטרתה, בציון הקביעה אם היא בדיקה ראשונית, חוזרת, נוספת או של מעקב;
  - האם נתגלה מימצא רפואי חריג במבחנים ובבדיקות שנערכו;
  - האבחנה הרפואית, והאם נתגלו מחלת מקצוע, נזק בריאותי או השפעה אחרת על בריאות העובד;
  - אישור השירות הרפואי המוסמך על התאמתו או אי התאמתו של העובד להתחיל או להמשיך בעבודה שלשמה הוא נבדק, וכן חתימתו וחותמתו של הרופא המורשה הבודק.

### תוספת שלישית

(תקנה 29(א))

(תיקונים: התשמ"ח,  
התשנ"א, התשנ"ו,  
התשנ"ח, התש"ס)

#### רשימת מוצרי אסבסט המותרים לייצור, יבוא, שיווק ושימוש:

- מוצרי אסבסט צמנט בעלי תכולה של לא יותר מ10% – אסבסט: לוחות גליים, רעפים, לוחות שטוחים, מכלי מים, צינורות, ארובות, ואבזריהם של כל אלה; ביבוא – בתנאי שהמשקל הכולל של כל אלה לא יעלה על 1,280 טון בשנת 2,000, 1,000 טון בשנה משנת 2001 ואילך;
- נייר אסבסט: מסגנים (פילטרים) לנוזלים;
- דלתות ומחיצות מגן ווילונות מגן נגד אש;
- אטמים לשמירת לחץ ולהגנה מחום, מאש ומחמרים קורוזיביים (מאכלים);
- אסבסט גלמי למעט קרוסידוליט (אסבסט כחול) ואמוסייט (אסבסט חום), בכמות כוללת של עד 50 טון לשנה;
- כל מוצר, המכיל אסבסט בהרכבו, שאישרה הועדה הטכנית.

י"ט בכסלו התשמ"ד (25 בנובמבר 1983)

אליעזר שוסטק  
שר הבריאות

אהרון אוזן  
שר העבודה והרווחה